

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unitatea

Fóe bisericescă-politică.

Insertiuni

Un șir garmond:
o dată 14 fil., a doua órá
12 fil., a treia órá 10 fil.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii«

în
Blaș.

Anul XI.

Blaș 4 Maiú 1901.

Numérul 18.

Religiune, Națiune.

(e.) Simptome remarcabile se arată în viața publică din țară; cu deosebire în Budapesta. Simptome, cari tot mai mult vedesc, că se apropie, ori *trebuie* să se apropie, zorile unei reacțiuni sănătoșe, creștine, în contra spiritului păgân al liberalismului impiú, nedrept și ateist.

N'a trecut anul, de când s'a întâmplat, că de mai multe ori după olaltă a fost ruptă, de „făptuitori necunoscuți“ crucea din emblema sculptată în pereții universității reg. din Budapesta, universitate care-și deduce originea de la cardinalul Petru Pazman și regina apostolică Maria Theresia! „Făptuitorii“ aceia „necunoscuți“ au rămas până în ziua de azi, și nime nu și-a bătut mult capul să-i descopere. Să fi fost vorbă, — ori măcar să fi putut fi vorbă, — despre nisce *Români*, de bună samă „chestiunea“ nu adormia așa cu una, cu două. Ast fel înse a adormit.

De abia s'a mai gândit lumea la ea, când nisce universitari bravi, au luat hotărîrea de a pune pe față și cinstit, în salele acelei universități batjocorite câte o cruce, semnul și simbolul sfînt al creștinătății.

Tinerii acestia n'au dărîmat, ci au edificat. N'au atentat din ascuns, în mod laș, ci cu o bărbăție laudabilă, ei au făcut act de mărturisire a credinței lor, nevătămând pe nime altul, de cât dór pe „necunoscuții“ atentatori mișei și pe — aderenții acelora.

Totuși acești tineri bravi au fost căutați; poliția s'a pornit întru eruarea lor; ér după ce s'au prezentat de bunăvoie, cu bărbăție, au fost luați în cercetare, acușați, osândiți și pedepsiți; pe când „făptuitorii necunoscuți“ și criminali au fost lăsați în pace și predați uitării.

Nu o spunem, ca să ne plângem. N'avem de ce ne plânge, nici n'am avé *cul*. O spunem numai ca să caracterisăm procedurile; să scótem în relief faptele, ca să se vedescă simptomele.

De o parte vedem obráznicia liberalismului jidano-magiar la culme, pășînd nu numai contra *noștră*, cum era până mai de unázi, ci *contra a tot*, ce nu-i liberal și jidovesc. De altă parte vedem *echoul* firesc al acestor nóuë strigăte de:

„Restignesce-l, restignesce-l“. Vedem *reacțiunea* născendă din *acțiunea* prea de tot îndrăznită a celor fără de lege, și fără de Dumnezeu.

Céta aceea mică a tinerilor *cruciați*, ne dovedesce, că o reacțiune s'a pornit, că nu e de desperat, că totuși mai e cu puțință o renoire a spiritului public din acesta nenorocită țară. Ori cât de mică acesta cetă, ea ne dovedesce că *reacțiunea* e în *bună* pornire, pentru că pe când atacul s'a făcut în *ascuns*, apărarea s'a dat pe *față*; pe când aderenții *atacului* n'au cutezat să se manifeste, pe atunci apărătorii *crucii*, reprezentanții creștinismului, cu multă bărbăție, au pășit în șiruri incheigate, cu frunțile ridicate, atât la punerea *crucii*, cât și la primirea *osândei* pentru ea.

Remâne deci și aci crucea drept semnul invingerei, cum a fost tot de una.

Deunázi un nóu atentat s'a sevîrșit la universitatea din Pesta contra *crucii*. Deosebirea între acesta și cel de mai înainte este numai atât, că acum *făptuitorii* nu-s „necunoscuți“. Nu, acum *el* este cunoscut, și încă celebru: e profesorul de la facultatea iuridică, *Dr. Pikler*.

Acest „savant“ profesor propune „filosofia dreptului“, și în prelegerile sale află prilej de a accentua că *religiunea* ar fi numai productul stupidității, al îngustimei minții omenesci.

Va să zică, el atacă nu numai simbolul creștinismului, ci însuși creștinismul, însă-și baza creștinismului: *religiunea*.

Din pricina acesta nóuë ferberii s'au produs la universitatea din Budapesta. Tinerimea creștină, care s'a săturat de insultele jidovesci și nu mai vrea să tolereze a fi terorizată și batjocorită, în tot ce are mai scump și sfînt, s'a revoltat de „învătăturile“ învătăului profesor, și a demonstrat contra lui. Aderenții liberalului profesor au voit să-i dea o adresă de simpatie și încurajare. Acesta înse a dat numai ansă la contramanifestațiuni și mai puternice, la conflicte de păreri așa de serioșe, în cât studenții s'au încăierat, și s'au bătut până la *sânge*.

Acum din nóu opinia publică este îndreptată spre luptele de la universitatea pestană, lupte cari se pórtă *pentru și contra* *crucii* și a creștinismului.

Póte, că de astă dată lucrurile n'ar fi ajuns la atăta, și póte, că atacul nici nu s'ar fi remarcat cu atăta indignare, dacă dl Pikler ar fi atacat numai *religiunea*. Savantul „filosof“ al dreptului a ținut înse să mai accentueze că el tot așa de puțin prețuesce și *patria* și *națiunea*, ca și *religiunea*.

„Scopul meu este — zicea Pikler către ascultătorii săi universitari — ca aceste concepțiuni meschine, ca *patrie*, *națiune*, să vi-le. *stîrpsc* din inimă.“

„Religiunea este o manifestațiune a prostiei și mărginirei omenesci.“

„Despre morală nu vorbesc de loc, fiind că omenii sînt absolut egoiști și nu sînt capabili de nici o acțiune morală.“

Érá de ce acum aproape tóte ziarele, mai puțin jidovesci, strigă contra nihilistului cosmopolit, „Herr Pikler“, și cer de la ministrul Wlassics să facă cercetare contra lui.

Bartha Miklós, voinicul secuiei, scrie în „M—g“ violent contra anarhistului, și ține să propună tinerimei magiare următoarele sentențe, pe cari să le țin aminte:

1. Cine n'are patrie — e un vagabund;
2. Cine n'are națiune — e un „bitang“
3. Cine n'are religiuine — e un măgar.

S'a făcut chiar și o interpelație în dietă, din partea contelui *Zichy Aludár*, și chestiunea se prevede a deveni celebră.

Drept că foile pur liberale, cum sînt a lui *Vészi* și a lui *Max Falk*, sînt fórt moderate, dacă nu binevoitoare față cu dl Pikler; ba unele se întorc în contra tinerimei, strigând că e periclitată *libertatea catedrei*, pentru că, vedeți *Dvóstrá*, un tînér universitar a cutezat a interpela pe dl Pikler și a-l ruga să se declare: dacă sînt adevérate „acusele“ ce i-s'au adus? Va să zică ortacii dlui Pikler, — căci sînt mulți aceștia — încercă și ei a face *diversiuni*, și a cocoloși chestiunea „anarhistului“.

Nóuë de alt fel nu ne pasă, cum se va desvolta chestiunea. Nici nu împórtă mult, dacă va fi pedepsit, cu depunere, Pikler, ori vor fi pedepsiți din nóu tinerii aceia bravi, cari nu vor să mai sufere a fi insultați și bruscați în sentimentele și credințele lor cele mai intime. Póte, că pentru cauza ce o reprezentăm, mai bine ar fi cazul din urmă.

E destul pentru noi să constatăm faptul; destul că faptul esistă. Destul că în viața publică maghiară, așa cum

s'a dezvoltat ca de o jumătate de veac, se manifestă tot mai des semnele decadenței și ale descompunerii.

Elementele sănătoase ale țării în continuu au fost paralizate, lovite și prigonite. În schimb înse toate elementele disolvante au fost îmbrățoșate și favorizate.

Naționalitățile, vechi și bine întemeiate pe principii sănătoase, creștine și național-patriotice, au fost osândite pe riră; er jidovimea, coruptă și coruptivă, a fost erigată întru principiu patriotic.

Cu adevărat faptul caracterizat de *Eminescu*:

... Tot ce 'n țările vecine e smintit, e stirpitor,
Tot ce-l însemnat cu pata *putregiunii* de natură,
Tot ce e perid și lacom, tot „*Cazarul*“, toți iloții,
Toți se scutură aicia și formeză *patrioții*

Magiarii își pot zice acum și ei:
„Spuma asta inveninată, astă plebe, ast guoiti
A ajuns a fi stăpână și pe țară, și pe noi!“

* * *

„Stăpânirea“ acesta și-a produs *rodele* sale, și Magiarii trebuie să le culgă și să le guste. Sint cam amare, nu-i vorbă, unele sint chiar *veninoase*, dar ei au importat acesti arbori esotici, în grădina patriei, ei i-au cultivat, ei i-au îngrijit cu *negligearea*, ba chiar cu *sufocarea* pomilor indigeni, cari au făcut podoba și frumuseța acestei grădini în decursul unui mileniu și mai bine.

Acum dór se vor deștepta, cel puțin unii. Șovinismul rassei magiare este productul ortacilor lui Pikler. Din idea legitimă și frumoasă a naționalismului, Piklerii acestia au format exclusivismul, șovinismul, *egoismul* național. Pentru că filosofia și morala acestor „patrioți“ a fost și este *egoismul* în toate.

Și după ce au făcut mare și tare *șovinismul*, ei merg mai departe în *filosofia* lor. Ei proclamă *egoismul* animalic al omului. Nu există religione,

națiune, patrie! Tóte-s prostii. Nu există morală. Omul e egoist, și *egoismul* erigat în prim principiu nu admite moralitate.

Un lucru trebuie să i-se recunoscă lui Pikler, e consecuent în „*invătăturile*“ sale. Din principiu, ce și-l'a stabilit, el deduce logic toate consecuențele. Așa și este. Cine nu are Dumnezeu, nu pôte avé nici națiune, nici religione, nici patrie. Acela nu are pe nime, de cât pe sine însuși. *Eu-l* sêu e alfa și omega, tot și toate. *Eu-l* sêu e Dumnezeu sêu. Despre acestia zice s. scriptură, că „Dumnezeul lor e pântecel lor“.

Dacă omul e numai productul întâmplător al evoluțiunii inconșcie a naturii, ieșit din lupta pentru existență, atunci așa-i, el nu are nici o datorință față cu nime, de cât față cu sine însuși, și are *atâta* drept, cât pôte să valideze cu forța sa fizică.

Dacă înse există o ființă supremă, perfectă și înțeleptă, care a creat cerul și pământul, și toate câte sint într'insele, și a creat pe om după chipul și asemnarea sa, atunci omul are drepturi și are datorințe. Are datorințe față cu Dumnezeu și față cu semenii sêi. Și fiind că pe toți nu-i pôte cuprinde de o dată în inima sa, cuprinde mai întâiu și mai mult pe cei mai de aproape, pe cei de o limbă, de un neam, pe cei cari locuesc împreună cu el, fără a eschide cu totul pe toți ceilalți.

Caritatea creștină ne legă pe toți ómenii din lume, ca pe frați, fi ai aceluiasi Părinte, moșteni ai aceleiasi împărății cerești.

Iustitia creștină stabilește înse și drepturile fie cărei persoane.

Caritatea ne împreună, *Iustitia* ne desparte; una ne *universalizează*, alta ne *individualizează*.

Sfera de acțiune a acestor două principii e vastă: tot terenul moral dintre *egoism* și *altruism* este terenul lor de operațiune. În acest teren se desfășură cercul familiei, cercul rudeniilor, cercul *națiunii*, cercul *patriei* . . .

Toate acestea se împreună și se legă prin *religiune*. Unitate în varietate, și armonie întru toate, étă ideala stare sufletescă și poziție în univers, creată de idea religiei creștine. Ea sfințește legăturile naturale, limpedesce și nobilitéză sentimentele naționale și patriotice, ridicându-ne până la ideea cea mai înaltă a omenimei, universului, Dumnezeirii.

Fără de ea întreg universul devine un chaos; întregă omenimea un război nebun și inegal a unor ființe nenorocite, ce caută a se devora una pe alta. Sufletul omului se întunecă, fără de religione, pentru că nu are Dumnezeu, nu are cauza primă și ultimă. Ființa cea admirabilă, omul, fără religione, devine un dobitoc monstruos. Fără de ea naționalistul devine un șovinist, patriotul un tiran, profesorul un rătăcit, orb conducător al orbilor, ca Pikler.

În fața acestui cas noi ne bucurăm că poporul nostru a conservat nestricate doctrinele creștine. crede în Dumnezeu, ține la neam și patrie, întemeiat pe principii morale. Ne dóre de altă parte, că pe Maghiari îi vedem conduși de principii păgâne, greșite și absurde. Dar acestea sint numai efectele rătăcirii lor față cu naționalitățile. Sint bătaia lui Dumnezeu.

Șovinismului maghiar îi putem zice: *ale tale dintru ale tale*. Noi înse să prindem nouă curaj din acestea, și să mergem pe calea cea bună, luptând înainte, cu Dumnezeu, pentru *biserica și națiune!*

Feuilleton.

Cățelul pierdut.

De I. O. Hansen.

(Continuare.)

În Angers starea nantesului deșteptă atențiunea oficialului revisuitor. Era și pentru ce. Scuturătura cupeului, când a trecut peste pod, a făcut ca corpul călătorului să-și pierdă echilibrul. Belmont alunecă de pe bancă și cădu pe padimentul cupeului. La început creșură că e mort, lovit de gută, ceea ce se întâmplă câte-o dată în călătorie. Dar în curând se descoperiră semne evidente de viață și un medic ce fu chemat în grabă, luă asupra-și îngrijirea bolnavului. De-o-cam dată nimeni nu se gândia la vre-o crimă, de ore ce inconșciul avea la sine punga și ceasul.

Numai peste 8 ore își veni Belmont în ori, și se trezi cu o durere acută de cap. I-se spuse cu precauțiune, în ce stare a fost aflat. Atunci el își ceru paltonul și căntă tremurând după punga, carea conține petriile cele prețioase.

— Furat, jăfuit! — găfai el pândind. — Bliantele mele în preț de o sută de mii franci sint furate! Sint ruinat ca un cerșitor!

Și acestă iritare grozavă era să-l facă aproape să mai leșine o dată. Numai cu multă trudă isbuthi medicul amical să-l liniștească. Apoi fu chemat un comisar polițienesc, cu carele se înțeleseră asupra acestei chestiuni.

Să putea ușor găci, că cei doi agenți, ce ziceau, că călătoresc la Angers, n'au sosit acolo și după ce se informară telegrafice, aflară, că aceia au părăsit cupeul în Tours.

Cercetându-se cu de-amăruntul cupeul, nu se află nimic suspect, de cât o fașie îngustă de hârtie, pe care după multă trudă se putură descifra următoarele cuvinte, scrise de mână femeiescă: — oh malheur! Fidèle est per . . . — (— o nefericire! Fidel e pier . . . —) Acestă fașie de hârtie era înfășurată în formă de astupuș. După totă probabilitatea ea a fost înfășurată în jurul unui dop de plută. Afară de aceea hârtia răspndia un miros particular.

Așa dar aci pôte că era vre-o urmă!

— De bună samă, sint nisce coțcari blăstemați din Paris, — zise comisarul din Angers. — Îți recomand, să te reîntorci cât mai curând în capitală și mergând la prefectura poliției, să ceri albumul crimina-

lilor. Pôte că într'acela vei afla pe cunoscutii Diale din cupeul. Dacă nu, atunci te adresază cu totă încrederea către Domnul Jacques Levasseur, Rue de la Roquette, Nru 41.

— Cine este acest domn?

— Un fost polițist secret, acum e pensionat și detectiv privat, renumit prin istețimea sa, de a scóte la lumină cele mai misterioase crime, despre ce a dat multe probe. Inmanuează-i fașia de hârtie. Dacă aceea stă în ore care legătură cu crima, Levasseur cu astuția sa va descoperi tâlharul. Dar nu trăgăna prea mult! La ast fel de ocaziuni, fie care minută pôte se alba o însemnătate mare.

Juvelierul îl înțelese prea bine. El scrise repede o epistolă la Nantes, spre a-și liniști familia. Apoi se reîntorse la Paris — cu inima îngreunată și cu puțină speranță, de ore ce n'avea la mână altceva de cât fașia de hârtie cu scrisoarea de damă.

II.

În dată după sosirea sa în capitală, juvelierul merse la prefectura poliției, făcu arătare despre furt și se rugă să i-se arete albumul tâlharilor. Polițistul către care se adresă, îi promise, că îl va sta cu toate ai jlocele într'ajutor, spre a descoperi pe

„APA MINERALĂ AMARĂ FRANCISC IOSIF“ este unicul purgativ-natural și plăcut la gust.

Afacerea crucii la universitatea din Budapesta. — Cetitorii nostri cunosc stadiul, la care a ajuns mișcarea studențimei universitare, spre a reda crucii onoarea ce o merită în universitate. Din toate părțile țării s'au trimis tinerimei adevărate și vorbe de încurajare în această luptă nobilă. Senatul universității singur a tras în cercetare pe „turburătorii ordinii” și sentința adusă a și fost comunicată la 70. tineri universitari. Cu această ocaziune rectorul Dr. Kisfaludy a ținut o vorbire, în care, spre a îndulci sentința, spune tinerilor, că nu e vorba de o pedepsire a cultului crucii, ci de nesupunere la dispozițiile universitare. Intenția tinerilor e laudabilă, dar chipul cum a procedat, acela e punibil. Nu trebuie luptat pentru restituirea crucii în drepturile și onorurile ce a avut în trecut, pentru că crucea este în universitate la locul și onoarea ce i-se cuvine.

Vorbirea rectorului a fost salutată cu aclamații din partea studenților, și a făcut foarte bună impresiune tonul blând, în care a fost ținută.

„Metropolit ori fisolgăbirae?” — Sub acest titlu „Tribuna” din Sibiu publica următorul articol în chestia ajutorului de stat:

Cine dispune la adecă, cine judecă, cine apreciază meritele sau combate răul, cine pedepsește sau remunerază în arhidieceza Blășului? Noi și cu noi totă lumea ar răspunde: Metropolitul Dr. Victor Mihályi! Se înțelege, că e vorba de preoți. E vorba de activitatea preoților pe teren bisericesc. E vorba de purtarea lor morală. Mai e vorba de calificarea și starea lor materială, de disciplină și ordine în biserică în genere și în parohii în special.

Pentru ca preoții să-și poată împlini chemarea lor mai bine, legea le-a pus în perspectivă ameliorarea stării materiale. La preoții români gr. cat. în mod provizor, subsidiar, până la regularea autonomiei.

Legea, în privința acésta deși e făcută ungușe, totuși e precisă, clară. numai într'un chip să poată explica: vrednicia preoților în activitatea lor bisericescă, purtarea lor demnă, morală și starea materială a parohiilor, etă indiciile datătoare de măsură la împărțirea ajutoarelor de stat. Și judecătoria preoților în raportul împlinirii chemării lor de preoți, numai autoritatea bisericescă poate fi. E natural să fie așa. Ungur să fi, și totuși trebuie să admită acésta. Căci cine cunoșce mai bine, de cât Metropolitul, ori consistoriul, pe preoții crescuți de el și aflați sub ocârmuirea sa?

Așa ar fi să fie. Dar e cu totul alt fel. În biserică română unită se întâmplă azi lucruri revoltătoare. *Preoțimea română unită e pusă la discrețiunea fisolgăbiraelor în ce privește ajutorul de stat.*

Preoțimea română unită e pusă într'un raport de dependență față de fisolgăbirae. În biserică română unită au deci rol fisolgăbiraele. Așa trebuie să jöce preoții, cum fisolgăbiraele vreau, la cas contrar pot avea vrednicia lui Christos, statul le denegă ajutorul asigurat prin leg.

Să nu fim superficiali. E un scandal ne mai pomenit. E revoltător ceea ce fac fisolgăbiraele cu preoțimea unită. Trebuie să se sfârșească o dată acésta ticăloșie.

Câteva casuri generale.

Fisolgăbirăul nu-i plac ochii popii, s'a isprăvit cu ajutorul de stat. Fisolgăbirăul völesce d. e. să pună pe vre-un nemernic de primar într'un sat; popa se sfătuesce cu ömenii să iee poziție contrară, s'a isprăvit cu ajutorul de stat. Popa nu umblă la bere și nu jöcă cărți cu fisolgăbirăul, e păcat de hârie să mai petiționeze după ajutor de stat. Vine o alegere de deputat, sau duce stég popa unit în bandierul fisolgăbirăului și pune penă de cortes la pälărie — am vödit eu cu ochii mei un cas în vara trecută în Marmăția — sau își pierde protecția fisolgăbirăului și atunci nici o palidă speranță nu mai poată avea să capete vre-un ajutor de stat. Spun unii, — nu o afirm ca fapt împlinit. — că obvin casuri, când fisolgăbirăul împarte cu popa ajutorul de stat, și se învoiesc ömenii la acésta, căci atunci capătă un ajutor mult mai considerabil, are cu ce se împărți.

Nu mai însir la posibilități de discrețiune solgăbirăiescă. Sint destule cele câteva amintite, pentru ca să vedem unde a ajuns preoțimea română unită

Și preoțimea stă cu mâinile în sîn. Unii vor a face ceva. Comunică câte un cas foilor române. Döresc discuție publică în speranța, că autoritățile bisericesci vor face ceva pași la guvern, sau la Maestatea Sa, ca să se pună capăt o dată batjocurei ne mai pomenite. D. e. un preot sărac cu familie grea, vöduv, pus în fruntea unei slabe parohii, ne scrie, că fisolgăbirăul cu forța a vrut să înduplece pe ömeni, ca să primescă școlă de stat. Preotul demn și harnic, s'a opus acéstei volnicii și cu deplin succes. Resultatul: n'a primit ajutor de stat, deși a fost recomandat de ordinariatul blășan ca unul dintre cei mai harnici preoți! Și are patru băieți la școlă în oraș și trei fetițe! Să-și inchipuiescă cineva acum lupta pentru esistența a unui părinte a șapte copii într'un sat mic și sărac.

E un cas acesta, de felul căruia se întâmplă sute și sute.

Guvernul magiar pentru vre-o cinci-zeci de mii de corone völesce să cumpere consciența clerului român unit. Guvernul magiar prin faptul contrar legii, că pune preoțimea română gr. cat. la discuțiunea organelor administrative, propagă demoralizare și corupție.

Să scie ministrul Wlassics o dată pentru tot de una, că cu elemente demoralizate nu se poată augmenta forța unui stat. Să scie, că acest sistem de procedură ilegală, scandalösă și discreționară va produce în sînul bisericii române unite o sguđuire așa de puternică, o revöltă așa de mare, ca și care n'a mai vödit guvernul ungușe. Poporul român unit din Ungaria și Transilvania nu va suferi în fața altarului prezența unor preoți, despre cari scie, că să pupă în bot și bat în pintenți la o masă cu zilnicii săi asupritori. Și când în inima unui popor este desechilibrat sentimentul de stimă și venerațiune până și față de biserică, când nici religia nu-i mai poată oferi vre-o mângăiere sufletescă, e capabil să deie mână și cu ladul pentru curățirea lumii de infecti. Când nici în popa lui nu va mai avea românul încredere, ne vom găsi în fața unei stări îngrozitoare. Și e pe cale să-și piérdă ori ce

făptuitorii blăstemați. Albumul fu frunzărit timp foarte îndelungat, dar Belmont n'a fost în stare, ca din mulțimea imensă de fotografii, să recunöscă cu siguranță fisionomia vre unuia dintre cei doi blăstemați.

De aceea el spuse, cu öre care timiditate, că comisarul de poliție din Angers l'a sfătuit să mörge la detectivul Jacques Levasseur.

— Într'adevăr, acesta este un sfat bun, — aprobă comisarul parisiian. — Levasseur este chiar omul potrivit pentru cauza Dtaie. Mai de mult, când era în oficiu, el a făcut servicii extraordinare și pentru aceea capătă o pensiune frumoasă. Chiar și acum, în casuri încercate, îl folosim și-i cerem sfatul. Poți merge cu totă încrederea la dînsul!

Belmont își luă rămas bun și plecă imediat spre strada de la Roquette.

Din fericire, Levasseur era acasă. Detectivul era un bărbat bătrân mic, cu părul cărunt, ochi pătrunzători, trăsăturile feței cam ordinare, trădând înse inteligență. Pensionatul prințetor de tâlhari schiopăta puțin; asta proveia de acolo, că odinioară avönd un atac cu nisece blăstemați, fu aruncat pe trepte la vale; ér la mâna stîngă îi lipsiau două degere, pe cari i-le mușcă un uriaș falsificător de bani, când voia să-l aresteze.

La intrarea jüvelierului, el puse la o parte cartea din care cetia, se ridică și întrebă cu politetă: „Cu ce-ți pot servi, domnul meu?”

Belmont enară cu de-amăruntul întregă pătănia sa.

— Hm, hm, chestia e destul de clară, — zise bătrânul detectiv elätinându-și capul. — Dta de sigur ai picat pe mâna unor așa numiți „adormitori”.

— Cum o înțelegi asta?

— Printr'un mijloc amețitor, somnul cel sănătos al Dtaie îi-l'au schimbat într'o amörire bolnăvicioasă, pentru ca să te poată jăfui cu totă comoditatea. O, acésta nu e lucru nou.

— Trebuie să-ți spun, că medicul meu din Angers încă a presupus așa ceva. Așa dar ast fel de blăstemați se numesc „adormitori”?

— Da, așa i-a botezat deja cu ani înainte mäestrul Vidocq, în escelenta sa clasificățiune a criminalilor parisiiani. Mijlocul cu care Dta ai fost amețit, a fost conservat într'o sticlă, un fluid, care a fost picurat pe o batistă sau pe un burete și pe urmă apăsă pe buzele Dtaie. După cum vedeșce mirosul particular, acésta fășie de hârtie a fost înfășurată în jurul astupușului, spre a fi mai potrivit în gätul sticlei. Tälharii n'au băgat în samă pierderea acéstei hârtiute și prin acésta neatențiune sau neprecauțiune ei vor cădea în cursă.

— Așa dară Dta sperezi că-i vei descoperi?

— Lucrul nu mi-se pare împreunat cu greutate. Da, dacă n'am avea acésta hârtiută! Atunci ar fi mai greü. Din cuvintele scrise

pe ea se vede, că s'a pierdut un animal, numit Fidel; că ce soiü de animal este acela, căne, pisică ori papagal, în curönd voiü afla-o. După ce am aflat mai întâiu pe scriitörea epistolei, atunci și adresatul este ca și descoperit.

— Dar dacă adresatul nu este nici unul dintre cei doi blăstemați?

— Atunci trebuie cercat mai de parte și aflat, că ce a făcut cu scrisörea damei sale. În descrierea persönelor celor doi blăstemați, ai fost zis, că cel mai tinör dintre dînsii, carele s'a numit Lemoine, ar fi un bărbat de tot frumos.

— Da, nespuse de frumos.

— Bine, atunci se poată întâmpla foarte ușor, ca vre-o damă să fie amörisată în băiat. „Cântați femeia!” obiceiua a zice Fouché, când voia să prindă pe cineva, care a dispărut. Așa dar mai întâiu voiü căuta femeia. Dacă îți voiü reafla juvaericele, pentru östenela mea, îți pretind trei procente din valoarea lor.

Belmont se învoi bucuros. Apöi cu inima ușurată se reîntöarse la hotelul său, unde avea să aștepte celelalte sciri.

(Va urma.)

nădejde în preoți când observă, că nu *binele obțiesc*, ci protecția fisolgăbirăului o vénéză popa lui.

Nu credem, că Escelența Sa Metropolitul să nu-și fi dat samă de rezultatul la care va duce acest sistem de împărțire a ajutoarelor de stat între preoții uniți. Și dacă și-a dat samă de răul insuportabil, nu credem că va rămâne și mai departe contemplativ. Cea mai frumoasă ocazie o are acum Metropolitul din Blaș, să legitimizeze toate speranțele puse în El atunci, când a ajuns în fruntea bisericii române unite. Să teie pildă de la marii săi antecesorii. Nu o dată arhierieii Blașului au așternut jalbe înaintea tronului. Să accepteze Esc. Sa Metropolitul Mihályi planul unic potrivit, propus de un preot unit, anume: *Un memorandum subscris de întreg clerul greco-catolic să fie prezentat guvernului și Maest. Sale Monarchului. În înțelegere cu ceilalți trei episcopi uniți să pună la cale acest paș.* Căci stările sînt la fel pe tot locul. *Sau să fie dat ajutorul de stat consistoriului, cu acesta să-l împartă după merit, sau să fie respins pe totă linia.* Căci e sub demnitatea unui preot să-l arunce guvernul unguresc, ca și o milă șesă-zeci de corone!

Să cumpănescă bine Esc. Sa Metropolitul urmările fatale, ce vor rezulta din continuarea acestui sistem de corupție și demoralizare. Să scie Metropolitul din Blaș, că îndată ce preoțimea se va întrece în căutarea protecției fisolgabiraelor, biserica română va ajunge la marginea prăpastiei, și atunci nimeni nu va fi în stare să restabilească armonia sentimentului religios în sufletul masselor disgustate de purtarea preoțimei. Să se gîndescă Escel. Sa, că e capul bisericesc a peste un milion de Români.

Să gîndescă, că poartă răspunderea în fața istoriei pentru mai mult de un milion de Români

Credem, că ar fi bine ca Escelența Sa și consistoriul să se pună în fruntea mișcării imediat. Să facă pași energici în mod rezolut și demn de capul unei biserici. Să nu hesiteze nici pentru un moment. În acțiunea sa va fi secundat de românimii întregi.

Cu fie care zi situația se agravează. Valorile dacă se prea măresc, nu pot fi înfrinate. Să oprim valorile demoralizării și corupției, până când nu ne umple biserica de noroi.

Am spus această conduită de dragostea și interesul ce-l avem față de biserica unită.

—r.

N'am avé nimic de observat la acest articol, dacă autorul lui n'ar fi deviat în espectoratiunile sale și n'ar fi acusat prea greu preoțimea unită, ațitând pe credincioși contra ei.

E mai pe sus de ori ce îndoială adevărat, că chipul cum se împarte acum ajutorul de stat în diecesa de Gherla și mai ales în Archidieceasă, e umilitor pentru Capii bisericii și demoralizator pentru preoți. Nu e bine înse, credem noi, ceea ce scrie „Tribuna“ și nu aceea e calea adevărată, prin care s'ar pute salva radical răul acesta. Nu ațitând pe unii contra altora, ci din contră ajutându-se cu toții, sperăm să se pôtă ajunge la o soluțiune demnă a răului, care e general în amîndouă bisericile române. Și în vreme ce scriitorul articolului din „Tribuna“, vede în colorii așa de triste moralul și primejdia în biserica unită, nu observă, că același e situațiunea preoțimei și în biserica greco-orientală. Și dacă numai preoții uniți, umplu cu tânguirile lor presa română, e fapt evident, că în ei e mai viu și acum sentimentul vredniciei, de cât la preoții altei biserici.

Să nu fim superficiali — zicem și noi cu „Tribuna“. Dacă prin regularea congruel s'ar părea că situația preoțimei neunite s'a

ameliorat, e numai la părere. Și acum ministrul dă congrua numai acelor preoți, cărora voesc el, și e suficient, ca un preot, să lupte din răspuțeri de pildă, contra înființării unei școle de stat în comuna sa, ca să fie lipsit de congrua. Și noi credem, că teama această, într'o formă e demoralizătoare pentru preoții neuniți, ca și pentru ai noștri.

Dar mai mult încă! Cu totă regularea congruel, Ministrul și-a rezervat și-și împărțirea așa numitei „mile împărătesci“, din care dă cui îi face serviciul. Scim protopresbiterii gr. ort., cari pe lângă congrua primesc din „milă“ încă 6—7 sute la an. De ce? dora pentru că nu-și petrece cu solgăbirăul, nu-și pune la pălărie peană de cortes și nu „se pupă în bot cu zilnicii săi asupritorii?“ Nu credem!

Scim preoți gr. ort. nevrednici, cari cêrcă să-și câștige merite prin aceea, că după ce în reprezentanța comunală votează pentru școala de stat, ca să se facă și mai plăcuți înaintea solgăbiraelor, ieș pe băteii de guler și așa îi duc la școala de stat.

Și mai zilele trecute „Bud. Hirlap“ pomenea de venerabilul preot neunit din Vinț, care a ținut o vorbire patriotică deputatului Szöts Pál, preamărind guvernul Széll.

Nu le scie „Tribuna“ aceste? nu prevede că elementele aceste demoralizate vor produce „sguduire“ și „revoltă“ în sinul bisericii neunite? De ce nu provocă populațiunea neunită contra acestor felii de păstori, nevrednici să slujescă altarului? De ce nu face atent și pe mitrop. Mețianu, că „poartă răspundere în fața istoriei,“ că „valorile dacă se mărese nu pot fi înfrinate?“

De ce?

E trist, că „Tribuna“ devine unilaterală și dă alarmă numai contra unor păcătoși preoți uniți.

Accentuăm încă odată: răul e general în amîndouă bisericile și o acțiune comună se impune. Se simte necesitatea, ca cei puși în fruntea bisericilor române să lucre solidar, pentru curmarea răului, a căror urmări funeste, se vor cunoște din zi în zi tot mai mult.

Revistă politică.

Bulgaria. După deținerea comitetului macedonian din Sofia, acum urmază gouirea șefilor numitului comitet în Macedonia. Zilele trecute auctoritățile turcesci au transportat la Constantinopol pe episcopul bulgar din Strumnița Gregoric, care a fost acusat cu trădare de patrie și uneliri în contra unității Turciei. Făcându-se perchisiție domiciliară s'au aflat la episcopul numit mai multe scrisori compromițătoare. Fiind că din incidentul acesta Bulgarii au amenințat Pôrta otomană, guvernul turcesc a dat de scire Bulgariiei, că dacă dorește va apêra cu arma în mână integritatea statului.

Vedându-se Bulgarii persecutați pretutindena, și-au întors mânia asupra Jidovilor. Nu de mult au făcut demonstrațiunii în contra Jidovilor în Sofia, ér acum o cêtă de demonstrați a năvălit în sinagoga din Kistendil, unde dintre Jidovii, ce erau adunați 5 au fost greu răniți.

Anglia. Deja de pe la 1870 Gladstone, pe atunci ministru president a făcut un proiect pentru înființarea unei universități catolice în Irlanda. Proiectul înse așa a fost conceput, în cât n'a putut fi primit din partea episcopatului irlandez. De atunci în cöce apoi nime nu s'a mai ocupat cu idea această, până acum, când deputatul irlandez Roche a pășit în parlament cu proiectul unei universități catolice în Dublin. Motivele, între altele au fost, pentru că tinerii irlandezi trebuie să cerceteze universitățile engleze, unde sînt batjocoriți și unde limba celtică, de mare însemnătate pentru filologie și cea a Irlandezilor e neglêșă cu totul.

Proiectul înse a fost respins, pentru că în înființarea unei universități catolice în Irlanda, Anglezii ved nimicirea protestantismului de acolo, care și așa stă numai ca frunza pe apă. Dar Irlandezii n'au desperat, și și-au propus resuscitarea cestiunei irlandeze.

China. Suma rebonificărilor, ce le au propus Chinei delegații puterilor europene întrece cifra de 65 milioane funți sterling. Pretensiunea Rusiei e peste 18 milioane funți, și din 1 Aprilie în colo de fie care lună încă câte 200,000 funți. Pretensiunea Italiei e cam de 3 milioane și din 1 Mai în colo de fie care lună 100,000 funți. În cazul apoi, când asediarea n'ar înceta până la Iernă, Italia mai pretinde cam 3 milioane de funți.

Armata chineză de altmintea s'a retras numai la aparință și pe cum se pare va mai da de lucru puterilor europene, căci întîlnindu-se cu divisiunea germană, această fu silită să se retragă. Expedițiuni nouë înse nu se fac, până ce se va vedé rezultatul ordinațiunilor împărătesci.

Correspondințe.

Sinódele protopopesci.

— districtul Jiü, diecesa de Lugos. —

Țin și eu să vă scriu câte-va șire, dându-vé informații, despre hotărîrile sinodului nostru protopopesc, pentru ca în chipul acesta, cunoscënd cetitorii „Unirii“ ideile, de cari sînt conduși preoții, să se nisuiescă cu toții, din tôte părțile, a conlucra la cimentarea și întărirea și mai mult a mărețului edificii: biserica greco-catolică română.

Sinodul nostru s'a ținut la sfîrșitul lunei lui Martie, în centrul protopopiatului, la Petroșeni, pentru ca apoi pe viitor, conform hotărîrilor aduse, să trecă rînd pe rînd prin tôte parochiile districtului protopopesc. Au fost de față la sinod apröpe toți preoții (au lipsit doi) și învățătorii, cari au primit mai întai taina sf. mărturisiri.

Însemn în ordine decisiunile de interes mai general:

La propunerea presidiului se alege prin votisare secretă notariul tractual; majoritatea absolută o intrunesc Atanasie P. Bologa, noul preot din Lupeni. Tot prin votisare sînt aleși de asesori la scaunul protopopesc: Isidor Saturn și Nicolae Zugrav.

Presidiul comunică dispozițiile consistoriale, referitoare la pregătirea datelor statistice, asigurarea realităților bisericești și școlastice la Reuniunea arhidieceșană din Blăș, solvirea taxei la fondul convicțiului diecesan, la fondul regnicolar al învățătorilor ș. a.

În vederea demoralizării tot mai îngrijitoare a populației prin viciul alcoolismului, dl protopop pune la discuție chestiunea aflării remediilor mai potrivite, pentru vindecarea acestui rău, cu urmări așa de funeste. După o viună discuție se hotărăse înființarea reuniunilor de temperanță, cari aștea sînt de mult înființate și promit a fi folositoare și ducătoare la scop. S'au accentuat multele pedeci, cari stau în calea înființării acestor fel de reuniuni, eă cred înse. că tôte se pot delătura, dacă preoții împreună cu învățătorii vor lucra în bună înțelegere și vor premerge cu exemplu. De asemenea a fost vorba și de înființarea magazinelor de cucuruz, cari ar fi érași de mult folos. Din raportul casarului se constată că biblioteca districtuală are avere de 159-26 corône, depusă aprôpe întregă la „Hațegana“.

Au venit apoi pe tapet chestiuni școlastice. Presidiul comunică, că i-s'au făcut reclamări pentru încassarea neregulată a salariului protopopesc, întrevine pentru încetarea acestui rău dăunător corpului învățătoresc. Se mai discută introducerea în școle a conspectului despre materia propusă și apoi alegându-se ca loc unde să se țină viitorul sinod, comuna Livadia, — se închide ședința.

Jianul.

Avis!

Esamenul de calificare cu învățătorii intermali de la școlile populare elementare gr. cat. din Arhidieceșă, în anul școlastic curent se vor ținé în 6. și zilele următoare ale lunii Iunie a. c. st. n. la Institutul preparandial gr. cat. din Blăș.

Suplicele de admitere la acest examen se primesc pe calea Consistoriului Mitropolitan până în 26. Maiu a. c. n. Cele întrate mai târziu nu se vor lua în considerare.

Suplicele trebuie instruate cu documentele următoare:

1. Estras matricular de botez.
2. Testimoniul despre absolvirea în regulul curs preparandial.
3. Atestat oficios despre purtarea morală.
4. Atestat oficios despre progresul făcut cu elevul de la școla cotidiană și cea de repetițiune, unde au fost aplicați.
5. Înainte de începerea examenului trebuie să se depună taxa prevădută în Regulamentul din vigôre.

Blăș, în 30. April 1901.

Directiunea.

Dare de samă și mulțumită publică.

Cu prilejul balului aranjat în 11 Februar a. c. pentru „fondul studenților miseri în cas de morb“ de la gimnasiul sup. gr. cat. din Blăș au fost:

Întrate cor. 370-20.
Eșite „ 135-10.
Rest de cassă cor. 235-10.

Cu ocaziunea acesta au binevoit a trimite oferte:

Escelența Sa Dl Dr. Victor Mihályi de Apșa, metr. 10. cor., Ioan Săbădean, comerciant, Brașov, 10. cor., Salamon Sinberger, Blăș 5. cor., Alesandru Dobrescu, protopop, S-Sebeș; Simion Dragomir, notar, Gurasada;

Teodor Filip, protopop, F-Lugas; Teodor Filip, preot, F-Lugas; George Mezei, măcelar, Blăș; Ioan Ianza, primar, Blăș câte 4 corône. Ioan Stoica, preot, Ezereș; Moise Brumboiș, preot, Tohanul-vechiu; Basiliu Rațiu, rector sem., Blăș; Gavrilă Pop, canonic mitr., Blăș câte 3. corône. Zoe Vitez de Zsadány, din Teaca; Petru Rus, preot, Chiciud; Ioan Király, notar, Chiciud; Teodor Hârșan, preot, Chimitelnic; Vasile Saltelechi, preot, Bardoș; Rudolf Rițiu, proprietar, Blăș; Ladislău Popa, căpitan de artilerie, Brașov; Vasile Solomon, coșocar, Blăș; Ștefan Dragoș, pantofar, Blăș câte 2. corône. Filip Pop, Band, 1. corônă. Gligor Rațiu, Ștefan Tămaș, Dumitru Tămaș, Gligor Pop, Ioan Pădurean, câte 40. fileri. Teodor Costin, 20. fileri.

Sara la cassă au fost următoarele suprasolviri:

Dr. Iuliu Maniș, avocat, Blăș; Pongrácz Simon, comptabil de bancă, Blăș, câte 8 corône. Vasile Stoian, Atel; Ioan Oltean, preot, Suciul-de sus; Dna Moga, Sibiu, câte 4. corône. Simonffy Alajos, protopretor, Blăș 3. corône. Emil Solomon, forestier; Imreh József, pretor, Blăș; Carol Schiesl, farmacist, Blăș; Dr. Eugen Porea, medic, Bășna; Mihailă Rațiu, industriaș, Blăș câte 2. corône. Ioan Horsia, protopop, Bifa; Dionisiu Aron, preot, Gurariului; Emil Tămaș, comerciant, Blăș; Vasile Fulicea, preot, Șinca-vechie; Ioan Deac, preot, Roșia-de-Secăș; Dna I. Trif, Kun-szt-Márton; Dumitru Trifan, croitor, Blăș câte 1. corônă.

Subscrișiți ne ținem de o plăcută datorință să aducem mulțumită publică tuturor acestor binevoitori și sprijinitori ai sus amintitului fond.

Blăș 24. April 1901.

Valeriu Suciș Octavian Bonfiniș
controlor. cassar.

NOUTĂȚI.

Venind o parte din abonenții noștri în pozițiunea, de a-și pute achita abonamentul, — îi rugăm, să binevoiescă a-și aduce aminte și de noi, și a ne trimite restanțiile ce dătoresc, ca să venim o dată în rînd și să ne putem plăti și noi datoritiile făcute cu edarea foil.

Administrațiunea.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Îubileul ducentenar al sf. Uniri a fost serbat cu tôte demnitatea și în parochia noastră și amintirea acestui act memorabil a fost eternisat prin procurarea mai multor utensiliilor sacre pentru sf. biserică și anume: St. Dnă Sofia Dr. Chirtop, a dăruit o cutie de argint de China aurită, pentru păstrarea sf. Cuminecături a bolnavilor, în preț de 13. corône. St. Dnă Eufemia Pop n. Aranyosi, preotăasă văduvă, o învățitoare de potir și una pentru disc. St. Dșoră Domnica Chirtop asemenea o învățitoare de potir frumos brodată. S'au colectat apoi de la mai mulți poporenți suma de 43. cor. 40. fil. între cari notez pe Dna Rosalia Sabo, care a dăruit 10 cor. — din cari s'au procurat o sf. Evangelie în preț de 25. cor., un clopoțel în 4. vol. gravat pe el anul iubilare 1900. în preț de 15 cor. 44. fileri. Primescă deci toți nobilii donatori și în specia St. familia a Dnui Dr. Zosim Chirtop care cu tôte ocaziunea spriginesce s. biserică, dăruind peste anul întreg și vinul necesar la celebrarea sf. liturgii — cele mai căldurose mulțumite. Fie jertfa dînșilor bineprimită înaintea tronului ceresc, é fapta exemplă de urmat și din partea altora. Câmpeni 23. April 1901. Nicolae Ungurean, cooperador greco-catolic. — În fața sfintei Învieri din anul acesta, au procurat pe sama bisericești din Șeica-mică, văduva Ana Coman o sf. Evangelie prețioasă din Blăș; Maria Verzan,

Maria Lupu și Constantin Molfa câte un tablou frumos; Lina Micu, 2. linguri de argint curat. A lui Dumnezeu e mărirea, a donatorilor binele sufletesc, é a noastră e mulțumita și pe acesta cale. Comitetul parochial. — George Oltean din Ghimeș, a cumpărat un Apostoleriu în preț de 12. cor. 80. fileri pentru biserică gr. cat. din Ghimeș, é tatăl său Nicolae Oltean și Constantin Porcu au donat un potir de argint întraurit în preț de 58. corône, pentru cari fapte li-se aduc mulțumite. Gavril Ciobotar, paroch greco-catolic. — Subscrisul în numele credincioșilor din parochia gr. cat. Chinceș, comitatul Murăș-Turda, aduc prin acesta cea mai fierbinte mulțumită următorilor credincioși cari s'au îndurat a contribui spre înfrumșetarea sfintei noastre bisericești și anume: Dl Vasile Moldovan, învățator pensionat, jude comunal și curator primar cu soția sa Maria, o frumoasă Evangelie cu literere latine în preț de 25. corône. Ioan Truța, supravigil finanțial cu locuința în Bandul-de-câmp. doi prapori negri pentru înmormintări, în preț de 40. corône. văduva Maria Mariș lui Mihailă, un rind de ornate cu apartinențele în preț de 50. corône și Nițu Truța locuitor din Orșova cu soția sa Mate Antinia, alt rind de ornate cu apartinențele în preț de 56. corône. Dumnezeu să le răsplătescă după vrednicie. Chinceș, la 20. April 1901. Demetriu Moldovan, preot gr. cat.

Sotri personale. Escel. Sa Mitropolitul Victor s'a întors Vineri de la Pesta. Cum cetim în foile din capitală, la marele bal de curte au luat parte toți Archiereii noștri. „Bud. Hirip“ serie, că Maestatea Sa s'a întreținut mult cu Escel. Sa Mitropolitul nostru, vorbind cu el de chestia congruel. Joi Escelența Sa a fost în audiență la Maestatea Sa. — Sâmbătă în 27. April a fost promovat la universitatea din Cluș de Dr. în medicină tinerul Emil Têrnăvean, fiul vice-protopopului on. din Hodac Alesandru Tênavian.

Predicî. Mâne Duminecă în 5 Maiu n. va predica în biserică catedrală din loc dl prof. Emil Sabo.

Întru amintirea lui Mihail Viteazul. Serbările iubilare pentru amintirea morții eroului domn, s'a fixat definitiv. La 20 Maiu va fi procesiune la mănăstirea Dealul, unde e îngropat Mihail, la 21. congresul Ligii culturale. Afară de aceste vor fi serviciile bisericești în capitală și județe, conferența dlui prof. Onciul, teatru, banquet, ș. a. Casa meseriașilor din Sibiu. Reuniunea sodalilor români din Sibiu își are astăzi casa proprie, în care s'a și mutat. Posibilitatea de a cumpăra, i-a dat-o Consistoriul greco-ort., care a avansat prețul de cumpărare, având reuniunea să-l restituie atunci, când va pute aduna sumele necesare, din darurile de câte 20 bani de persoană, puse la cale cu atâta zel din partea presidentului reuniunii, dl Victor Tordășanu.

Proces de presă. Dl Andrei Baltes, responsabil pentru redacția „Tribunei“ e pe zilele 20. și 22. Maiu la pertractare finală în două procese de presă.

Necrolog. † Ioan Prădan, cleric absolut, prefect de studii în seminariul din Gherla și catechet preparandial, a repausat la 29. April 1901. la 8. ore dimineța, în etate de 34. ani.

† Teodor Pop, preot deficient în Fărăgău, a repausat la 28. April n. în etate de 85. ani în al 60-lea al preoției.

În veci amintirea lor!

Anunț. Avizez cu tot onorul pe vechii mei clienți și cunoscuți, că de la 1. Maiu n. am luat hotelul „Corona“ din Blăș, (strada tipografiei), și sînt ast fel din nou în plăcuta poziție de a servi on. óspeți mîncări gustos pregătite, vinuri naturale și bune, chilii curate și serviciu prompt și ieftin. Contez la binevoitorul sprigin al stîm. óspeți.

Augustin Coltor.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Mama sfântului Augustin.

XV.

(Continuare.)

În data ce s. Monica își dădu sufletul, Adeodat începu să strige cât poate, și se plecă pe trupul bunicei sale, scaldându-l cu lacrimi. Îl făcură să tacă; pentru că această morțe era asemenea unui triumf, și nu voia să o turbure nici măcar prin o lacrimă. După ce împăcară pe bălét, se puseră era-și în genunchi și începură a se ruga în tăcere. Augustin înse abia se mai putea reține. Simțind în sufletul său o durere nespūsă, și încercându-se din toate puterile a împedeca șiroiele de lacrimi, ce erau pe aci să-l năpădescă, se ridică încet și apropiându-se de pat privi pentru ultima oră lung la fața mamei-sale, ér după ce a închis cu o mână recunoscătoare acei ochi, cari atât de mult plânsesă, se depărtă în grabă, pentru că nu voia de loc, ca însu-și, prin lacrimile fiului să facă jelnică o scenă, care după mărturisirea inimei sale de creștin, trebuia să însufle numai bucuria. ¹⁾

Într'aceea lăindu-se vestea despre morțea sfintei Monice, o multime de bărbați creștini și femei pie alergară aci. Deși numai câte va zile petrecuse în *Ostia-Tiberină*, totuși, fie, că reputațiunea lui Augustin și faima, ce s'a fost lătit despre întorcerea lui la creștinism și botezul aceluia îi premerseră, fie mai virtos, că a ieșit vestea în popor despre minunile ce s'aū întâmplat în zilele mai de pe urmă a sfintei Monice; fie pôte și că — pe cum s'a întâmplat mai adese ori în viața sfinților — Dumnezeu a descoperit vre unui suflet misterul implinit al pietății: destul, că mica odaiă, unde muri s. Monica se umplu de creștini, cari laudău pe Dumnezeu pentru o morțe atât de sfintă.

În timpul acesta Navigiu. Evodiu, Alypiu și Adeodat — recitaū cu ton înalt psalmii lui David. Augustin sta în mijlocul lor, cuprins de o agoniă dublă. De o parte simția, că își rupe dubla viață, ce consta din a mamei sale și a sa proprie și care până acuma formase una singură, și fu pētruns de o durere pētrunzătoare până în adēncul inimei, și ochii îi vērșău șiroie de lacrimi; de altă parte înse răpit de minunile, ce însoțiră morțea mamei sale și convins prin acelea, că morțea ei n'a fost de cât o adevărată învingere și că el ast fel n'ar trebui să mai plângă, se opuse din resputeri lacrimilor și se decise să nu mai plângă. „Ast fel” — zice el — „fiind că eram părăsit de mângăierea ei atât de mare, mi-se sfășia inima, și eram ca și cum mi-s'ar rumpe viața, care din a mea și din a ei se alcătua una singură. Simțiam în sufletul meu o nespūsă durere, gata a erumpe în riri de lacrimi, ochii mei înse ca la o comandă a sufletului secară mai cu totul de lacrimi și această luptă îmi sfășia inima.” ²⁾

Și într'adevăr cu cât plângea mai puțin, cu atât durerea îl apăsa mai tare. Lacrimile, neputēndu-și deschide drum liber, îi inundară inima și îi causeră un adevărat martiriū. „Mi-am înfrinat debilitatea simțimintelor și mi-am înădușit tristetea” — adauge el — „mi-a și succes pentru un timp scurt; înse în curēnd reveni la propria sa putere, totuși fără a mă putē face să erump în lacrimi, sau să-mi schimb fața. Singur eū sciam ce durere mă apasă la inimă.” ³⁾

Ast fel petrecu Augustin ziua morții s. Monice, pe cum și ziua următoare, veghiând lângă mamă-sa, rugându-se și recitând psalmii dimpreună cu alți amici ai săi în o chiliă vecină; în fine însoți cortegiul funebru, palid, tăcut, sdrobot cu totul și fără a vērșa lacrimi. „Petrecu corpul, care îl duceau la s. biserică — zice el — și m'am reîntors de acolo fără a vērșa vre-o lacrimă. N'am plâns de loc, nici chiar în decursul acelor rugăciuni, ce le ridicam în momentul, când Ți-s'a oferit Ție, o Dōmnel sacrificiul mântuirii noastre pentru ea, când cadavrul era deja aședat pe marginea mormintului, în care avea să se așeze, după cum e datina pe acolo, — nici în acele rugăciuni, zic nu am vērșat o lacrimă cel puțin; ci totă ziua am stat singur, adēnc intristat, neliniștit — și Te rugam pe Tine, Părinte cereșc, cum numai puteam, și sciam, ca să mă scapi de durerea cumplită.” ¹⁾

În sara înmormintării el cercă mai multe din acele mijloce, pe cari le învăță de la cei vechi; pentru că fiind el încă novit în credință și așa debil, era foarte zăpăcit de principiile cele învechite ale *Stoicilor*. El aștepta ușurare de la vre-o scaldă, plimbare sau somn. El voi cu tot prețul să se rețină de la plâns, înse nu se putu. În dimineața următoare, când se trezi și nu mai află pe iubita sa mamă; cugetând la bunătatea, blândețea, gingășia adēncă și statornică, cu care îi încunjura — cugetând la acele servitii credincioșe, ce i-le făcea în decurs de 30 ani, părea, că i-se rupe inima. „Am dat — zice el — curs liber lacrimilor, ce până atunci le reținusem. să curgă cât vor voi; și ședēnd pe patul încă scaldat în lacrimi, am gustat fericirea de a plânge, fără de acel martor, care a plâns atât de mult pentru mine în decurs de atâta ani.” ²⁾

Sfintul Augustin până la morțe a purtat această jale adēncă în inima sa. El n'a uitat nici când pe mamă-sa Iubită. În fie care zi se ruga pentru ea. În toate diminețile își aducea aminte de ea la s. Altariū, după cum i-a fost recomandat, când era pe patul morții. În fie care moment i-se părea, că vede fața ei blândă plecându-se spre el într'un mod nevedut, și îndemnându-l la virtute și curaj, la datorință și la supunere față de Dumnezeu.

Adese ori vorbia el amicilor săi despre ea și nu odată poporenilor săi. Așa de exemplu în o zi, când Augustin era deja foarte înaintat în etate, după ce trecură mai mult ca 30 de ani de la morțea s. Monice; — vorbia el despre morți, despre respectul, ce-l datorim amintirei aceluia, despre rugăciunile, cari trebuie să le îndeplinim pentru ei, despre credința deșertă, care trebuie încunjurată, cum e de exemplu a crede, că ei pot să vină era-și pe pământ și să ne apară nōnē. Pe neobservate îi răpi o dulce aducere aminte de iubita sa mamă și continuă ast fel: „Oh! morții nu se mai reîntorc, căci dacă asta ar sta în puterea lor, n'ar fi o nopte, în carea — ca să nu mai amintesc altele — nu mi-ar apăre pia mea mamă; ea, care în totă viața sa nu putea trăi fără de mine; care m'a însoțit pe uscat și pe mare până în ținuturile cele mai depărtate, numai ca să fie tot lângă mine.

Ferescă bunul Dumnezeu, că mergēnd la o viață mai fericită, să fi devenit mai puțin iubitore, așa în cât să nu mă mai mângăie, când sufer; ea, care așa de tare m'a iubit.” ³⁾

(Va urma.)

Cum scriū ortodocșii istorie.

Dnul Dr. George Popoviciū, proto-presbiter gr.-or. în Lugos, a publicat o broșură intitulată: *Unirea Românilor din Transilvania cu biserica romano-catolică sub împăratul Leopold I. Lugos, 1901*.

Fiind că scrierea acēsta și-a ales un subiect, care pe noi ne interesază de aproape, am cetit-o cu dorul de a afla ceva nou, ce nu a fost cunoscut până acum, căci nu ne-am putut închipui că dnul Dr. George Popoviciū este un om, care nu scie face altceva, de cât să reediteze ce aū scris și tipărit alții.

Am rămas înse foarte desamăgiți. Nici un document nou, nici un autor recunoscut până acum nu figurază în scrierea dlui Popoviciū, și ast fel cartea D-sale nu însemnă nici un paș de progres în istoriografia română și considerată din acest punct de vedere, nu are absolut nici o valōre.

Dar dacă dnul Popoviciū ar fi compus cartea sa, ținēnd samă de tot ce s'a scris până acuma în chestiunea unirei românilor, atunci ar putē ave macar meritul, de a fi adunat și prelucrat într'o singură carte, tot materialul împrăsciat prin numărōsele opere apărute mai înainte.

Cartea D-sale înse nu are nici acest merit. Așa de exemplu d-sa nici nu a cetit cele două volume ce aū apărut în Blaș la 1893, sub titlul de *„Chestiuni din dreptul și istoria bisericii românești unite”*, cari se ocupă cu toate aberațiunile dlui Nicolau Densușan, publicate în chestiunea sfintei Uniri, căci dacă le-ar fi cetit, ar fi fost imposibil, ca d-sa să îmbrătoșeze și să aprōbe fără nici o rezervă, fără nici o schimbare, toate greșelile, în cari a cădūt dl Densușan, carele nici până în ziua de astăzi, nu a încercat a-și mai apăra punctul său de vedere foarte greșit, nici nu a cutezat a combate cele publicate în „Chestiuni”.

Cartea dlui Dr. Popoviciū să pōte deci de acum considera, ca combătută în toate chestiunile principale, de cari se ocupă, și mai virtos în chestiunea autenticității actelor de unire. Ea ne apare din acest punct de vedere ca un anachronism.

Dar și pe autorii, cari îi citéză, dl Popoviciū îi folosese, nu spre a scōte adevărul la lumină, ci spre a propaga neadevărul și a seduce pe cetitorii săi.

Așa d. es. d-sa citéză pasagiū întregi, din mai toți sciitorii uniți și neuniți, cari vorbesc despre folōsele și pagubele, ce ni le-a adus sfinta Unire. Înse să nu credeți, că citéză și vre-un pasagiū, în care acești autori recunosc și folōsele mari, ce ni-le-a adus unirea pentru viața noastră națională și culturală. Așa ceva nu ar fi fost compatibil cu tendența d-sale, de a ponegri o operă importantă de emancipare națională. De aceea d-sa citéză numai acele pasagiū, cari într'o privință saū alta, arată, că anumite succese nu le-am dobândit prin sfinta unire; dar nici aceste pasagiū nu le comentéză după adevăratul lor înțeles, și ast fel cartea d-sale este tendențioasă și suferă de parțialitate și unilateralitate. Aci éráși trebuie să relevăm, că dacă dl Popoviciū ar fi învrednicit de atențiunea sa „Chestiunile” apărute în Blaș la 1893, ar fi găsit acolo aprețierea justă și obiectivă a tuturor părerilor emise de sciitorii români asupra actului sf. uniri, și presupunēnd, că are macar o schintefe de bunăcredință, nu și-ar fi împodobit cartea sa cu cele mai grosolane erori și calumnii la adresa sf. uniri.

O lipsă totală de consciențiositate caracteriséză totă scrierea dlui Dr. Popoviciū. Am putē aduce numărōse exemple, spre a dovedi aserțiunea noastră. Dar cartea dlui Popoviciū este cu mult mai de puțină valōre, de cât să ne estindem așa departe. Un exemplu încă este de ajuns spre a confirma aserțiunea noastră. La pagina 81 în notă, dl Popoviciū scrie așa: „Șincui tom, cit. pag. 184. scrie:

¹⁾ Confess. I. IX. c. 12.

²⁾ Tot acolo.

³⁾ Tot acolo.

¹⁾ Confess. I. IX. c. 12.

²⁾ Confess. IX. c. 12.

³⁾ Sermo 68.

Pe vremea acesta au început romano-catolicii a îndulci și a trage cătră sine pe Românii din Ardeal etc."

Caute acum cetitorul în Cronica lui Șincai la anul 1698. (pag. 289. din tom. III. al ediției a doua, tipărită de ministrul cultelor din Bucuresci), și se va convinge despre buna credință, sau mai bine zicând, re-credința dlui Popoviciu, căci pasagiul citat se începe așa: „*Bod Péter încă scrie: Pe vremea acesta au început romano-catolicii a îndulci și a trage cătră sine pe românii din Ardeal etc.*” Așa dară cuvintele citate nu sînt ale lui Șincai, cum le prezintă dl Popoviciu, ci ale protestantului Bod Péter.

Dl Popoviciu dovedește, că se lasă a fi orbit din samă afară de prejudiții, cari nu stau bine unul istoriograf. Așa de exemplu, ori ce act emanat de la catolici, este pentru d-sa suspect, și nevrednic de credință, ca și când în religiuca cea mai mare creștină, care este a romano-catolicilor, nici nu s'ar găsi omenii cinstiți și iubitori de adevăr. Din contră, ori ce absurditate și minciună, scrisă de vre-un protestant, pentru d-sa este aur lămurit. Cu o lipsă totală de critică își întemeiază aserțiile sale cu citate din Bethlen Miklós și Cserei Mihály, macar că ar fi putut vedea din însuși „*meritosul*” Șincai, cum îl numește d-sa, că acei doi scriitori calvini nu merită credință. Etă ce scrie Șincai (Chr. an. 1698. ediț. citată pag. 285 din tom. III): „*Veți că împăratul Leopold pe nimenia n'a silit la unirea cu romano-catolicii, fără numai a vrut să ajute pe românii cei ticăloși, cari până astăzi nu-și cunoșeau binele și folosul lor, (însemneze-și dl Popoviciu aceste cuvinte!) ca să fie povățuiți de bărbați născuți din sângele lor, pe cari îi dore de neamul nostru, nu ca pe neamurile cele străine, cari numai pentru aceea cârtesc asupra povățuitorilor celor din neamul nostru, ca să potă suga sângele românilor; că altminteră nu ar putea trai, ar fi mai ticăloși de cât românii! *Vai neamului românesc, de nu-i va da Dumnezeu înțelepciune! Așa dară cetitorule! de veți ceti pe Bethlen Miklós și pe Cserei Mihály, să nu le credeți, că acestia numai clevele scriu asupra rezoluției mai sus aduse; pentru că ne uriaș neamul, credința și legea ca nisce calvini, dară romano-catolicii credința Românilor nu o pot urî, fiind una cu a lor.*” Cuvinte sînt aceste de aur, pe cari tocmai pentru aceea nu le găsim citate în cartea dlui Popoviciu.*

Domnul Popoviciu se svirecolesce din toate puterile, ca să infirmeze valoarea manifestelor de uniune din 1698. și 1700. și ast fel să potă ajunge la concluziunea lui Popea „*că necum naștinnea întrégă, dar nici macar jumătate, ci numai o parte mică și neînsemnată a ei, și adevă numai Mitropolitul Atanasie cu unii din protopopi, preoți și mireni nobili îmbrătoșară unirea*” (pag. 139.)

Înzădar sînt înse toate svirecolirile și pagubă de timpul pierdut. Dacă dl Popoviciu nu vrea să credă lui Petru Maior, care are la totă întâmplarea atîta auctoritate cât Preasfinția Sa Popea, nici actelor contimporane emanate de la catolici și uniți, putea să credă unul neunit, care cu totă ura, ce o dovedește în contra uniunii, nu se pote rețină a nu spune adevărul. Este vorba de manuscriptul lui Radu Tempea, protopop în Brașov, carele repausând în 1742, a trăit pe timpul când s'a făcut unirea. Acest manuscript l'a publicat dl Sterie Stinghe în 1899. sub titlul: *Istoria Scheilor Brașovului, Brașov 1899.* Domnul Popoviciu din această scriere nu citează nimic ce pută lămuri obiectul, despre care scrie d-sa, ci se mărginesce a cita la pag. 160. în nota 6. o secătură, că adevă cu ocaziunea instalării mitropolitului Atanasie, „*praporul a cădut din subită în jos*”, ca semn, că „*s'a dus de la el blagoslovenia*”.

Dacă înse ar fi voit dl Popoviciu să nu se ocupe cu secăturile de omenii simpli, ar fi putut vedea din acel manuscript, că chiar și Brașovenii s'au unit la 1698 cu biserica Romei, căci altcum nu ar fi făcut

„vlădica” Theodosie din Bucuresci îndată după sinodul din 1698. „*o carte cu mare și înfricoșată afurisenie*” asupra preoților bisericeii din Brașov (pag. 23) Este adevărat că preoții acestia, ca să nu perdă venitele cele mari, cari le căpătau din țările românești, au ticluit nisce documente, ca să dovedescă, că ei nu s'au unit cu Roma, dar însa-și împrejurarea, că vlădica Theodosie n'a creșut deplin acestor documente, ci l-a citat la sine în Bucuresci, arată, că mitropolitul numit nu fără temei l-a afurisit.

Dar chiar și când am admite, că mitropolitul Theodosie din Bucuresci a excomunicat pe preoții Brașovului pe basa unor informațiuni false despre unirea lor, ceea ce e greu de creșut, totuși pe basa manuscriptului lui Radu Tempea, astăzi și cel mai încăpăținat „ortodox” încă trebuie să recunoșcă adevărul, că *afară de disparte fracțiuni, amăgite de Greci, Bulgari, Unguri și Sași, toți Românii din Ardeal s'au unit cu biserica Romei la anul 1698—1700.*

La pag. 25 (1701 Iun. 4) Radu Tempea arată, că cine a trecut la unire: „*Ajutăți-ne a plînge pentru frații noștri, cari au rătăcit din pravoslavie, mai mulți de o mie de preoți bogăți și din mireni, orbi tragând pe orbi, toți într'o zi cădură într'o gropă.*”

Dacă vom considera acum, că preoții numai după unire au început a se spori, ca să se bucure cât mai mulți de privilegiile acordate, atunci sub cifra „*mai mult de o mie preoți*” să pote zice, că se cuprindea în sens moral întreg clerul.

La pag. următoare 26. Radu Tempea ne spune și cine nu s'a unit, s'au mai bine zicând, cine s'a lăpădat de unire după afurisenia lui Theodosie mitropolitul Bucurescilor: „*Etă cu voia lui Dumnezeu au rămas preoții din Brașov și de la Făgăraș, împreună cu bisericeii din ținutul Bârsei, din fetele Sionului, care nu și-au stricat logodna de cătră mirele său Christos și Grecii din Ardeal, și unii din Rumâni.*” Sub unii din Rumâni nu se pot înțelege alții, de cât Românii din țara Bârsei și din Făgăraș, că pe credincioșii din Brașov, Radu Tempea îi consideră de Bulgari.

Mal lămurit grăește Tempea la pag. 44. unde zice: „*După vremea ce s'a unit Athanasie cu popii Ardealului și a rămas țara Bârsei și Făgărașul numit, câți preoți au tribuit, nu s'au mai preștit la Athanasie, ce s'au preștit tot în țara muntenescă, numai da și lui Athanasie câte ceva cinst, și dăjdiile, ér de alte au fost în pace.*”

Așa dară numai Bulgarii ¹⁾ din Scheii Brașovului, cari după cum arată cartea lui Radu Tempea, se temeau de pierderea averilor frumose, cari le căpătau din țările românești, — Românii din țara Bârsei, pe cari, după cum dovedește aceeași carte, magistratul săsese al Brașovului, ca să bage zizanie între Românii, îi ținea cu forța supuși protopopului neunit din Brașov. — amestecătura de Greci și Români din Făgăraș, cari se temeau, că-și pierd prin uniune venitele de la vama românească din Rucăr, — și compania Grecilor, răspândiți prin câte-va orașe și mai virtos la Sibiu și Brașov, a căror descendenți din Brașov nici astăzi nu vreau să se supună mitropolitului din Sibiu. — au rămas neuniți, sau mai bine zicând s'au lăpădat cu ocaziunea instalării lui Athanasie la 1701 de sfînta unire. Este deci foarte adevărat ceea ce scria Maria Terezia în decretul din 10 Iunie 1752, că în unire au stărut neîntrerupt numai câte-va comune din ținutul Făgărașului și Bârsei și compania Grecilor din Brașov și Sibiu. ²⁾

Într'un timp scurt (1723—1726) chiar și Românii din țara Bârsei s'au supus protopopului unit Jipa din Brașov, până când acesta a fost atât de prigonit din partea Bulgarilor de acolo, în cât a trebuit să iee lumea în cap, pe cum se vede tot din scrierea lui Radu Tempea.

Tot această scriere ne arată, că chiar și comunele bisericești din Brașov, din ținutul Bârsei și din Făgăraș, cari rămaseră neunite, s'au supus episcopilor uniți Athanasie și Ioan Giurgiu, fără contrazicere, în toate afacerile aparținătoare forurilor bisericești, afară de lucrurile de credință, și plătia acestor episcopi „*dăjdiile*”, cari le plătia preoții și credincioșii uniți. Aceste comune abia numai pe timpul lui Klein au rupt ori ce legătură cu biserica unită. Grecii din Sibiu înse și mai târziu, pe timpul lui Aron, erau judecați în toate afacerile lor, afară de credință, numai în Consistoriul episcopului unit din Blăș, pe cum arată mai multe scrisori ale lui Aron din 1755 aflătoare în arhivul din Blăș.

Totă sofisticăria lui Dr. Popoviciu cu privire la autenticitatea actelor de unire și la numărul celor uniți sub Athanasie, o răstornă așa dară un scriitor „ortodox”, Radu Tempea, care trăind înainte de 1742, va fi știut mai bine ce s'a întâmplat pe atuncia, de cât Dr. Popoviciu, Nicolaș Densușanu, e tutti quanti din veacul al 20-lea.

Am fi din samă afară prea lungi, dacă am reflecta la toate erorile consiliilor ale dlui Popoviciu. De aceea încheiăm cu această ultimă observare, că domnul Popoviciu însuși și degradă cartea sa la un simplu pamflet, când despre unire vorbește cu terminul de batjocură „*unația*”. I-se pare omului că nu scrie un Român, care trebuie să arete iubire față de toți Românii, ci un — Sărb.

Bibliografie.

A apărut:

„*Introducere în contabilitate, și contabilitatea în partidă simplă*” de I. C. Pantu, profesor la școala comercială superioară din Brașov. Cartea această, scrisă într'un limbaj ușor, cât se pote mai ușor, este menită a lăși cunoștințele de contabilitate la poporul nostru. Cartea se estinde pe 14 côle de tipar 8° mare I—VIII+213 pagine. *Prețul este 2 corone + porto postal 20 b.* Se pote procura de la librăria arhiepiscopială de la Sibiu, de la Tipografia A. Murășan și de la librăria N. I. Ciurcu în Brașov.

Posta „Unirii”.

Aviz! Publicăm bucuros la rubrica „*întru mărirea lui Dumnezeu*” ori ce daruri făcute bisericeilor, rugăm numai, să ni se comunice pe scurt și numai persoanele, cari au contribuit sume mai însemnate; altcum se pierde scopul cel bun.

On. I. N. în C. — A. S. în O. Puțină răbdare, pe rînd vor urma toate.

Fratele! — i. — A apărut deja airea, noi nu o mai putem publica.

Al. Mai trăiesc? Nu dai nici un semn de viață, acum, când sînt chestiuni, așa de importante.

Cehalul-rom. Achităm an. 1898.
Er-Hatvan. Achităm an. 1900.
Bogata-rom. Achităm pe 1901, April—Iunie.
Er-Tarcsa. Achităm an. 1897 sem. 2-lea și 1898 sem. 1.
Sângeorgiul-de-Meseș. Achităm an. 1899.
Imbuș. Achităm pe 1901, April—Iunie.
Krestameneș. Achităm an. 1900.
Căpuș, Belotiniș, Csukics, Bvdacul-rom. Achităm an. 1900.
Ios. R. în Or. Achităm 1901 sem. 1.
Busna. Achităm an. 1900.
Vama. Achităm pe 1901, April—Iunie.
Molosig. Achităm an. 1901.
Boctu. Achităm an. 1899.
Văliora. Achităm an. 1900.
Berivoiul-mare. Achităm an. 1900.
Siciu. Achităm an. 1899 și 1900.
Turdaș. Achităm an. 1899 și 1900.
Ponor (p. Puj). Achităm an. 1901.
Budatelec. Achităm an. 1899 și 1900.
Ufalău (Teaca). Achităm an. 1894 și 1895.

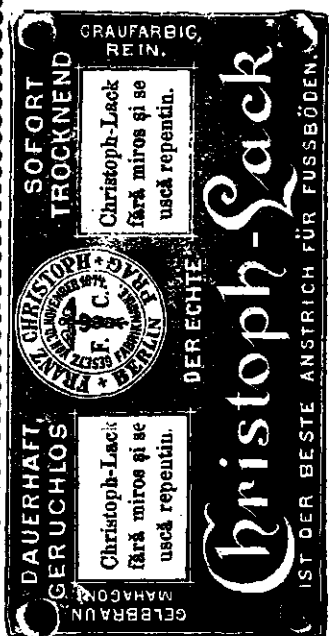
Editor și redactor răspundător:

Aurel C. Domșa.

¹⁾ Așa-l numește însuși Radu Tempea.

²⁾ Veți actual la Dr. A. Bunea: Episcopul I. Klein pag. 136.

Inserate.

Cu veritabilul Christoph-Lack se pot văpsi (colora) paddingele caselor, fără de a se lătră pe înțelesul cel nepălat cum și uscarea târzie și scoțarea, ce o au văpselile și lacul de olei. A fară de aceasta modală întrebuințării lui e de tot simplă, în cât îl poți face fie cine.

Deposite în: Sibiu: Franz Jahn Söhne.

Blaș: Ludovic Schuller.

Nr. 36.

(9) 3-3

Edict de licitare minuendă.

Prin aceste se aduce la cunoștința celor interesați, cum că Duminecă în 5 Mai a. c. se va da în întreprindere pe cale de licitație publică minuendă, edificarea bisericii celei noue în parochia Nepos la 11 ore a. m. în localitatea școlii confesionale din loc.

Prețul de strigare este statorit 66.667 cor. 34 filerî. Licitanții vor ave să depună vadiu legal. Planul și condițiunile de spese stau espuse spre studiere în cancelaria parochială din Nepos în orele oficiose.

Nepos, 11 April 1901.

În numele senatului bisericesc gr. cat.

Președintele: **Georgiu Moldovan.** Notariul: **Andron Petri.**
preot gr. cat.

Miron Bota **Dionisiu Istrate**
curator primar. membru în sen. bis.

Veritabila pomadă englesă pentru conservarea pielii și săpunul „Borax” al Drului Iosif Kriegl,

(înainte)

(după)

libere de ori ce materii oprite sau stricăciose, ofer cel mai renumit mijloc de curățire a pielii. O doză de pomadă și un săpun »Borax«, să spedeză pentru 3 corone 30 filerî, după înaintarea prețului.

Chief-Office 48, Brixton-Road, London, S. W.
Asemnațiunile postale să se adreseze la
Apotheker

A. Thierry's Balsam-Fabrik
în Pregrada bei Rohitsch.

Cumpărătorilor en gros li se ofere scădămînt convenabil.

La espositiunea milenară din Budapesta de la 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și de metal a lui
Antoniou Novotny

(34) 23-52

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nouă a clopotelor stricate, mai de parte spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provădute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întorce cu ușurință în ori ce parte, în dată ce clopotele siut bătute de o

clopotele patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provădute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai adinc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, de cât cele de sistem vechi, așa, că un clopot patentat de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 408 kg. făcut după sistemul vechi. Mai departe se recomandă spre facerea scanelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de țoce de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află tot de una în magazin.

Preț-curanturî ilustrate se trimit la cerere grătuit și franco.

Indispensabil și neîntrecut, de un efect sigur.

Marfă universală, export în toate țările.

Chief-Office 48, Brixton-Road, London, S. W.

Cea mai bună medicină de casă, cea mai căutată, sigură și păua acum necunoscută este

Balsamul Apotecarului A. Thierry,

Căutat în totă lumea pentru efectul sigur Contra tuturor bôlelor interne, de piept, plămâni, stomac și ficat. Folosit ca mijloc estern. este cel mai renumit

remediū de tămăduire a ranelor.

Veritabil numal cu marca de apărare verde, autentică registrată în toate statele și provădută cu capsula de metal, ce poartă inscripția: **Allein echt.** — Producție anuală 6 milioane borcane. — 12 borcane mici s'au 6 mari duble. spedate franco 4 corone. — Un borcan de probă cu instrucțiune și cu sumarul tuturor depositeilor din lume 1 coronă 40 filerî. — Se expedeză numai pe lângă trimiterea anticipativă a prețului.

UNSÔREA-CENTIFOLIE A LUI A. THIERRY

(numită făcătoare de minuni), de o putere și efect miraculos. Face ori ce operație superfluă. Cu această unsore s-a vindecat un os-scarabeu, ivit înainte de aceea cu 14 ani și declarat incurabil, bôla de ose și în timpul din urmă un morb gangrenos. greū și vechiū de 22 ani, numit **rac.** Are un efect antiseptic și repede la alinarea durerilor; răcorește și vindecă ori ce fel de rane și arsuri. Înmoie și curăță toate ranele provădute prin impunșeturî. O dosă spedată franco costă 1 coronă 80 filerî după primirea prețului. La comande mai mari scădămînt.

Producție anuală 100.000 dose.

Pot pune la dispozițiune un archiv întreg de atestate originale din totă lumea. Imitațiile să pot încunjura urmărind cu atențiune fie care borcan, care poartă inscripția: **Apotheke zum Schutzengel des A. Thierry.** Cei cari n-au deposit la îndemână, să se ferescă de falsificări sau fabricate străine, și se comande direct, adresându-se la:

Apotheker

A. Thierry's Fabrik in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

(Lieferant des österr. k. k. Staatsbeamten-Verbandes.)
(Contractor of the War-Office and the Admiralty, London.)

(33) 24-25